

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Va-yiḳra

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

n

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9951

במדבר סיני: פ רביעי ח א וידבר יהוה אל-משה לאמר: ב קח את-אהרן ואת

ירושלמי יונתן בן עוזיאל

ההוא דייכול ית תרבא מעמיה: כו וכל אנקא לא תיכלון בכל מותבגיון לעופא ולבעירא: כו כל בר גש דייכול כל אדם מן דכל חי וישתצי בר נשא ההוא מעמיה: כח ומליל יי וגוי: בט מליל עם בני ישראל למימר כל מאן דמקרב ית נכסת קודשיו קדם יי יתיה

ירושלמי

דדוי ותעלון ית קורבנא דיי ית תרבא דעל גיעא יתב יתיה וית גיעא למנפא יתיה אנפוי קדם יי ההוא גיעא:

ותרין עלעין מיכא לקביל אפקותא יתיה לארמא קדם יי: לא ויסק כהנא וגוי: לב וית שקא דמינא מן בתפא ועד דרועא תתנון אפרישיתא וגוי: לג מאן דמקרב ית אדם נכסת קודשיו וית תריב מן בני אהרן וגוי: לד ארום ית הדיא וגוי: לה דא רבוהא דאהרן ורבוהא דבני על כל אהוהון ליואי דיכלון מקורבנא דיי ביומא דתקרבון יתהון לשמשא קדם יי: לו דפקיד יי למנפן להוס ביומא דבני יתהון וגוי:

לו דא אוכיתא לעלתא דתמא לפקרא על התהורי לבא למנתחא ולחטאתא ולחטאתא ולחטאתא ולחטאתא קודשיו: לח דפקיד יי ית משרה בטורא דסיני ביומא דפקיד ית בני ישראל לקרבא קורבניהון קדם יי כמשכנא דעברו ליה כמדפקרא דסיני: א ומליל יי וגוי: ב קרב ית אהרן דאתבתק על עובדא דעגילא וטול ית לבושיו

דפקידתך

רש"י

תורה יבא איסור נבלה וטרפה ויחול על איסור חלב שאם אכלו יתחייב חף על ללוו של נבלה ולא תאמר אין איסור חלב על איסור: (כו) לעוף ולבהמה פרט לדם דגים וחגבים (הוליוס): בכל מושבותיכם לפי שהיא חובת הניף ואינו חובת קרקע מנהגת ככל מושבותי וכוונת קדושת כפר אופרש למה הונדך לומר: (ל) ידיו תביאנה וגו' (קדושין לו) שתהא יד הכהנים מלמעלה והחלב והחנות כמותן כהן עלמטה ויניפן: את אשירה ומה כן האשים את החלב על החזה: יביאנו (מנחות סב) כשזכינו ונסת המעבדים נותן חלב על החזה וכמותו ליד הכהן הניף כמלא החזה למעלה והחלב למטה וזה האומר במקום אחר (ויקרא י) שוק תרועה וזהו הניפס על אשך החלב יביאו להניף וגו' ולאחר התנופה מיתנו לכהן המקטיר ונמצא החזה לנטה וזכו סכאמר (ויקרא ט) וישימו את החלב על החנות ויקטר החלב על החנות: (דף ס"ב) את החלב על החזה יביאנו ואת החזה למה מביא להניף אותו הוא מביאו ולא שיהא הוא מן האשים לפי שכל את אשירה את החלב על החנות יכול שיהא חף החזה לאשים לכך נאמר ואת החזה להניף וגו': (לא) והקטיר הכהן החלב ואת כך זכיה התנה למהרן (ת"ב) למדנו שאין הכשר נאכל בעוד שהאמורין לויטה מן המזבח: (לב) שוק יין הפרק של ארכוסה הנזכרת עם הראש עד הפרק האמצעי שהוא סוכך שלירך: (לג) המקריב את דם השלמים וגו' (פסחים נט"ב) מי שהוא ראוי לזריקתו ולהקטיר חלבו יבא טמא (ברכות יב מנחות סב) בשעת זריקת דמים או בשעת הקטר חלבים שאינו חולק בכשר: תרועה (סוכה לא) מולך ומביא וזעלה ועוריד: (לד) ולמלאים ליום חינוך הכהונה: (ב) קח את אהרן פרשה וזאתה שבעת ימים קודם הקמת המשכן

רשב"ם

ואפילו חולין: (כו) בכל מושבותיכם אש"פ שדאי הן חולין כגבולין: (לה) ואת משחת אהרן וזכינו שכר משחת אהרן וזכו כיון שנאמר כהן אהרן: עוד העולה בשר חטאת ואש לחמו תודה וזהו שוק של שלמים הנותרת מן הענפה: חסלה צו ביסוד רבינו שמואל ויהי

מכלל י

ממנה: הכהן המקריב ומענינו תבין הפרונו: (לב) (ואת שוקהימין) שוק צדו הימין או הימין תאר לשוק: (י)

ויאפור

ואת־בניו אתו ואת הבגדים ואת שמן המשחה ואת פר החטאת ואת שני האילים ואת סל המצות : ג ואת כל העדה הקהל אל־פתח אהל מועד : ד ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו ותקהל העדה אל־פתח אהל מועד : ה ויאמר משה אל־העדה וזה הדבר אשר־צוה יהוה לעשות : ו ויקרב משה את־אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים : ז ויתן עליו את־הכתנת ויחנך אתו באבנט ובלבש אתו את־המעיל ויתן עליו את־האפוד ויחנך אתו בחשב האפוד ויאפוד לו בו : ח וישם עליו את־החשן ויתן אל־החשן את־האורים ואת־התקנים : ט וישם את־המצנפת על־ראשו וישם על־המצנפת אל־מול פניו את ציץ הנהב ויחך הקדש כאשר צוה יהוה את־משה : י ויקח משה את־שמן המשחה וימשח את־המשכן ואת־כל־אשר־בו ויקדש אתם : יא ויז ממונו על־המזבח שבע פעמים וימשח את־המזבח ואת־כל־כליו ואת־הכיור ואת־בניו לקדשם : יב ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אתו לקדשו : יג ויקרב משה את־בני־אהרן ויבלשם כתנת ויחנך אתם אבנט ויחבש להם מגבעות כאשר צוה יהוה את־חמישי משה : יד ויגש את פר החטאת ויסמך אהרן ובניו את־ידיהם על־ראש פר החטאת : טו וישחט ויקח משה את־הדם ויתן

משחה דרבותא וית תורא דחטאתא וית חרין דיכרין וית סלא דפסכתא : ג וית קל־כנשתא כנוש לתרע משכן זמנא : ד ועבד משה כמא דפקיד וי יהיה ואיתכנישת כנשתא לתרע משכן זמנא : ה ויאמר משה ל־כנשתא דין פתנקמא דפקיד וי למעבד : ו וקריב משה ית־אהרן וית־בניה ויאסחי ויהון כמנא : ז ויהב עלוהי ית־כתונא ווריו ויתיה בהמנינא ואלביש ויתיה ית־מעילא ויהב עלוהי ית־אפודא ווריו ויתיה בהמנין אפודא ואתקן ליה ביה : ח וישוי עלוהי ית־חושנא ויהב בחושנא ית־אורים וית־תומיא : ט וישוי ית־מצנפתא על־ריושיה וישוי על־מצנפתא לקביר אפוהי ית ציצא דדהבא בליכא דקודשא כמא דפקיד וי ית־משה : י ונסיב משה ית־משחה דרבותא וימשח את־המשכן ואת־כל־אשר־בו ויקדש ויתיהון : יא ואדי מניה על־מדבחא שבע זמנין ורבי ית־מדבחא וית־כל־מנוהי וית־ביוקא וית־בסיסיה לקדשו ויהון : יב ואריק ממשחה דרבותא על־ריושא דאהרן ורבי ויתיה לקדשותיה : יג וקריב משה וית־בני אהרן ואלבשינון כיתונין ווריו ויהון המנינין ואתקין להון קובעין כמא דפקיד וי ית־משה : יד וקריב ית־תורא דחטאתא ויסמך אהרן ובניה ית־ידיהון על־ראש תורא דחטאתא : טו ונכס ונסיב

ויתן על קרנות המזבח קביל באצבעו
ויתטא את המזבח ואת הדם יצק אל יסוד
המזבח ויקדשוהו לכפר עליו : טו וישח
את כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת

ונסיב משה ית דמא ויהב על קרנת מדבחה
סחור סחור באצבעיה ודמי ית מדבחה וית
דמא אריק ליוסדא דמדבחה וקדשיה לכפרא
עלוהי : טו ונסיב ית כל תרבה דעל גונא

הכבד

וית

יונתן בן עוזיאל

דפקידמך ית משהא דרבותא חרת חורא ונת חרין דכרין וגוי : ג וית כל וגוי : ד ועבד משה היקמא דפקיד
וואתקנישית כמישקא בעשרין ותלתא יומין לברחא דאבר לחבע משפן זיקמא : ה ואמ משה וגוי : ו וקריב
משה וגוי : ז וסבר עליו ית כיתונא ונרין יתיה בקמורא ואלקביש יתיה ית מנשר בעילא ויהב עליו ית אפנדא
ונרין יתיה וגוי : ח נשוי עליו ית הושנא וסדר קהושנא עת וגוי : ט נשוי ית מצנפתא על רישיה ונשוי על
מצנפתא כל קביל אנפיו וגוי : י ונסיב משה ית משהא דרבותא ורבי ית משנא נקדיש יתיה : יא וארי
מניה על מדבחה שבע זימנין ורבי וגוי : יב ואריק וגוי בחר דאלקביש קטול לקדשותיה : יג וקריב משה
על אהרו ונת כגוי ואלקבישנין בחמינין חרין ומהון קמורין וקבש להון כוכעין היקמא דפקיד ית משה : יד וקריב
ית חורא וגוי דתטאתא דילהון : טו ונכס משה עת חורא ונסיב משה ית אדמא ויהב על קרנת מדבחה חור
חור באצבעיה ורבי ית מדבחה מן כל ספק אגוס וחסרפן קטול דחשיב בלבביה דלמא גסיכא סרביא דכני ישראל
אפקדושתא מן אחיהון באונקא וקריכו לעביבת משנא או דלמא הושתיכח בכני ישראל דלא הנה בליביה למיתניא
לעבידתא ושמע קל ברוא ואיכתפי ואיתי בלא עבו קטול בן דכי יתיה בארס חורא ונת מותר אדמא אריק ליוסדא
דמדבחה וקדשיה לכפרא עליו : טו ונסיב ית כל

דש"י

חרכא

המזכר שאין מוקדם ומאוחר בתורה : קח את אהרן . קחנו בדברים ומשכנו (ה) : ואת פר החטאת וגו' . אלו האמורים
פענין נזאת המלואים כזאת תלזה ועכשיו כיום ראשון למלואים חור וזרו פסעת מעשה : (ג) הקהל אל פתח אהל מועד . זה אחד
מן המקומות שהחוק מועט את המרובה : (ה) זה הדבר . דברים שתרלו שאני עושה לפניכם כזכי הקדוש כרוך הוא לעשות ואל תאמרו
לכבודי ולכבוד אחיאי עושה כל הענין הזה (דפרשת המלואים פירשתי כזאת תלזה) : (ח) את האורים . כתב של שם המפורש :
(ט) וישם על המצנפת . פתילית כלת הקבועים כנין ניתן על המצנפת כמזל הנין תלוי באנפת : (יא) ויו ממנו ער
המזבח . לא ידעתי היכן נמצאה כזאת הללו . (יב) ויצק . ויביש . בתחילה יונק על ראשו ואחר כך נותן בין ידיו עיניו
למושך כאלכענונה לזה (י) : (יג) ויחבש . לשון קשירה (י) : (טו) ויתטא את המזבח . מטאו וסחרו מזרות ליכנס
לקדושה : ויקדשוהו . כעבודה זו : לכפר עליו . מעתה כל הכשרות : (טז) הכבד . שהיה נוטל מעט מן הכבד עמה :

באר רחובות דקדוקי דש"י

(ה) משום דלא שייכא לקיחה כי אם בדבר שאין בורוח חיים ומיטלטל מיד ליד אכל לאפוקי גוף האדם דהוא נושא את עצמו
לכן קאמר קחנו בדברים ומשכנו ורצה לומר תן לו דברי רינו עד שיניית לך ויהיה זה לך כאלו לקחתו ביד ממש : (ו) יושם דמושרש יצק
שנינו גם כן ויקת לוטעעות והיינו ענין התכת המתכת (כל"א שמעלגון) דלא יתכן כאן לכן הושרך לפרש דזה הוא ענין נושית (כל"א
שמירן) : (י) משום דמושרש חכס חנינוס כן לא וזרולא חכסו והיינו ענין תמושת (כל"א פלאקטיר) דלא יתכן כאן לכן קאמר
זה הוא ענין קשירה (כל"א ביגון אדר קטיפון) :

מכלל יופי

דמולי

ח (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט) (כ) (כא) (כב) (כג) (כד) (כה) (כו) (כז) (כח) (כט) (ל)
קמוץ מפני

הכבד ואת שתי הכלית ואת חלבן ונקטר
 משה המזבח: יו ואת הפך ואת ערו
 ואת בשרו ואת פשו שרף באש מחוץ
 למחנה כאשר צוה יהוה את משה:
 יח ויקרב את איל העלה ויסמכו אהרן
 ובניו את ידיהם על ראש האיל: יט וישחט
 ויזרק משה את הדם על המזבח סביב:
 כ ואת האיל נתח לנתחיו ונקטר משה
 את הראש ואת הנתחים ואת הפך:
 כא ואת הקרב ואת הכרעים רחץ במים
 ונקטר משה את כל האיל המזבח עלה
 ה הוא לריח ניחח אשה הוא ליהוה כאשר
 ששי צוה יהוה את משה: כב ויקרב את
 האיל השני איל המלאים ויסמכו אהרן
 ובניו את ידיהם על ראש האיל:
 כג וישחט ויקח משה מדמו ויתן על
 תניד אהרן ויהוה ויעל בהן ידו הימנית
 ועל בהן כנלו הימנית: כד ויקרב את
 בני אהרן ויתן משה מן הדם על תניד
 אונם הימנית ועל בהן ידם הימנית ועל
 בהן רגלם הימנית ויזרק משה את הדם
 על המזבח סביב: כה ויקח את החלב
 ואת האליה ואת כל החלב אשר על הקרב
 ואת יתרת הכבד ואת שתי הכלית ואת
 חלבן ואת שוק הימין: כו ומסל המצות
 ק אשר לפני יהוה לקח חלת מצה אחת וחלת
 לחם שמן אחת ורקיק אחד וישם על
 החלבים

נית חצר כבדא ונת תרתין כולין ונת
 תרבהן ואסיק משה למדבחה: יז ונת
 תורא ונת משכיה ונת בסריה ונת אוכליה
 אוקיד בנורא מבדא למשריתא במא דפקיד
 ונת משה: יח וקריב ית דיכרא דעלתא
 וסמכו אהרן ובנוהי ית ידיהון על ריש
 דיכרא: יט ונכיס וזרק משה ית דמא
 על מדבחה סחור סחור: כ ונת דיכרא
 פליג לאיברוהי ואסיק משה ית רישא ונת
 איבריא ונת תרבא: כא ונת גוא ונת
 כרעיא חליל במיא ואסיק משה ית כלי
 דיכרא למדבחה עלתא הוא לאתקבלא
 ברעוא קורבנא הוא קדסין במא דפקיד
 ונת משה: כב וקריב ית דיכרא תנינא
 דכר קורבנא וסמכו אהרן ובנוהי ית ידיהון
 על ריש דיכרא: כג ונכיס ונסיב משה
 מדמיה ויהב על רוס אודנא דאהרן דימינא
 ועל אליון ידיה דימינא ועל אליון רגליה
 דימינא: כד וקריב ית בני אהרן ויהב
 משה מן דמא על רוס אודנהון דימינא
 ועל אליון ידהון דימינא ועל אליון רגלהון
 דימינא וזרק משה ית דמא על מדבחה
 סחור סחור: כה ונסיב ית תרבא ונת
 אליתא ונת כל תרבא דעל גוא ונת חצר
 כבדא ונת תרתין כולין ונת תרבהן ונת
 שוקא דימינא: כו ומסלא דפטירינא
 דקדסין יי נסיב גריצתא פטירתא דקדא
 וגריצתא דלחם משה דקרא ואספונ דר ושוי
 על

התלבים ועל שוק הימין : כז ויתן את
 הכל על כפי אהרן ועל כפי בניו ונתן אתם
 תנופה לפני יהוה : כט ויקח משה אתם
 מעל כפיהם ויקטר המזבחה על העלה
 מלאים הם לרית נחת אשה הוא ליהוה :
 כט ויקח משה את החזה וניפהו תנופה
 לפני יהוה מאיל המלאים למשה היה למנה
 כאשר צוה יהוה את משה שביעי ל ויקח
 משה משמן המשתה ומן הדם אשר על
 המזבח וני על אהרן על בניו ועל בניו
 ועל

על תרביא ועל שוקא דמינא : כז ויהב
 יתכולא על ידי דאהרן ועל ידי דבנוהו
 וארים יתהון ארמא קדסין : כח ונסיב
 משה יתהון מעל יהוה ואסיק למדבחה
 על עלתא קורבנא אינון לאתקבלא ברענא
 קורבנא הוא קדסין : כט ונסיב משה
 יתחדיא וארימיה ארמא קדסין : מדבר
 קורבנא למשה הנה לחולק במא דפקיד
 יתמשה : ל ונסיב משה ממשחה
 דרבותא ומן דמא דעל מדבחה ואדי על
 אהרן

יונתן בן עוזיאל

מקרא דעל בני גווא ית תצר פקדא וית מרמין כולטין וית מרביהון ואסיק משה למדבחה : יז וית תורה וית מושקא
 וית בישריה וית בעיניה אוקר כנורא מקרא למישריתא היקמא דפקיד : יח וית משה : יח וקרב ית דבר עלתא וסמכא
 אהרן ובניו ית ט : ומינהון על ריש דיקרא : יט ונקם ית דיקרא ודבק משה ית אדמא על מדבחה תוור תוור :
 כ וית דיקרא פסיו לפסיו ואסיק משה ית רישא וית פסיו וית מקרא : כא וית בני גווא וית ליגלאה תליל
 במיו ואסיק משה וגי : כב וקריב ית דיקרא תנינא דבר אשקלמותא דשלים בכולא וסמכא וגי : כג ונקם
 ית דיקרא ונסיב משה מן אדמיה ויתב על תקחוס אודנא דאהרן דהיא גדיא דמיועארה דאודן זמנא ועל פירקא
 מיועארה דריגליה זמנא : כד וקריב ית בני אהרן ויתב משה מן אדמא על גדיא מיועארה דאודן זמנא ועל
 פירקא מיועארה דההון זמנא ועל פירקא מיועארה דריגליהון דזמנא ודבק משה ית כל מותר אדמא על מדבחה תוור
 תוור : כה ונסיב ית וגי : כו ומסלא דפשיבא וגי ותיצמא תלחיס פתיך בקשה תרא וערוך חר ושני וגי :
 כז וסדר ית כולא וגי : כח ונסיב משה וגי קרבן אשקלמותא חינון דשלימין בכולא מטול לאתקבלא ברענא
 קדסין : כט ונסיב ית תרביא וארימיה ארמא קדסין : מדבר קורבנא אתקבש למשה תורה לחולק הי וגי :
 ל ונסיב משה ממשחה דרבותא ומן אדמא דעל מדבחה ואדי על אהרן ועל לבושו ועל בניו ועל לבושי בניו

עמיה

רשי

(כב) איל המלואים : איל השלמים שהמלוואים לשון שלמים שמונחין ונוטלין את הכהנים ככהותם (ת"כ) : (כו) חלות לחם
 שבת : היא רכוסה סביב מרבה כה שין כנגד החלות והרקיין כך עמרם כמחמת : (כח) ויקטר המזבחה : משה שמשל
 שכעת

מבלל יופי

והאמורין למזבח וזוח ושוקלכהנום ושאר חבשרו העור
 לבעלים : (כד) (תנוד) : הוא הוד אשר בקצה
 האזן ובספרא מפויש שהוא הגדר האמצעי : (כו) (חנופה
 פירשו"ל שהיה מוליד ומביא וזהו לשון הנפה התנועה
 אילן ואילך : (כט) (למנה) : פירושו מתנה וחלק :
 בכשר

ועל-בגדי בניו אתו ויקדש את-אהרן את-
 בגדיו ואת-בגדיו ואת-בגדיו בניו אתו :
 לא ויאמר משה אל-אהרן ואל בניו
 בשלו את-הבשר פתח אהל מועד ושם
 תאכלו אתו ואת-הלחם אשר בסל המלאים
 פאשר צויתי לאמר אהרן ובניו יאכלהו :
 לב והנותר בבשר ובלחם באש תשקפו :
 פ לג ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת
 ימים עד יום מלאת ימי מלאיכם כי שבעת
 ימים ימלא את-יודכם : לד כאשר עשה
 ביום הזה צוה יהוה לעשת לכפר עליכם :
 פ לה ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה
 שבעת ימים ושמרתם את-משמרת יהוה
 וקרא תמותו בירכן צויתי : לו ויעש
 אהרן ובניו את כל-הדברים אשר צוה יהוה
 ביד-משה :

א' וס' וס' : ומפשי' בה אמר ה' צבאות כירמיה בס' וס' :

ס ס ס

ט א ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן
 ולבניו ולקני ישראל : ב ויאמר
 ד אל-אהרן קח-לך עגל בן-בקר לחטאת
 ואיל לעלה תמימם והקרב לפני יהוה :
 ג ואר-בני ישראל תדבר לאמר קחו
 שעיר-עזים לחטאת ועגל וכבש בני-שנה
 תמימם לעלה : ד ושור ואיל לשלמים
 ז לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי
 היום יהוה נראה אליכם : ה ויקחו את
 אשר צוה משה אל-פני אהל מועד ויקרבו

כל

אהרן על-לבושוהי ועל-בגדיו ועל-לבושי
 בגדיו עמיה וקדש ית-אהרן ית-לבושוהי
 וית-בגדיו וית-לבושי בגדיו עמיה :
 לא ואמר משה לאהרן ולבגדיו בשילו
 ית-בשרא בתרע משכן ומנא ותמן תיכלון
 יתיה וית-לחמא דבסל קורבניא כמא
 דאתפקדית למימר אהרן ובגדיו יכלוגיה :
 לב ודישתאר בבשרא ובלחמא בנורא
 תוקדון : לג ומתרע משכן ומנא לא תיפקון
 שבעא יומין עד יום משלם יומי קורבניכון
 ארי שבעא יומין יקריב ית-קורבניכון :
 לד כמא דעבד ביוסא הדין פקיד יי
 למעבד לכפרא עליכון : לה ובתרע משכן
 ומנא תיתבון יימם ולילי שבעא יומין ותשרון
 ית-משרת מימרא דיי ולא תמותון אכי-כן
 אתפקדית : לו ועבד אהרן ובגדיו ית
 כל-פתגמא דפקיד יי בידא דמשה :

ס ס ס

א והנה ביום חמינאה קרא משה לאהרן
 ולבגדיו ולקני ישראל : ב ואמר
 לאהרן סב-לך עיגל בר-תורי לחטאת
 ודבר לעלתא שלמין וקריב קדם יי : ג
 ועם בני ישראל תמליך למימר סבו צפיר-
 בר עזין לחטאתא ועיגל ואימר בני-שנא
 שלמין לעלתא : ד ותור ודבר לגבסרת-
 קודשיא לדבחא קדם יי ומנחתא דפילא
 כמשח ארי-יומא דין יקרא דיי מחגלי
 לכון : ה וקסבו ית-דפקיד משה לקדם
 משכן